

A. LYMARENKO
Kirovograd

**SYNTHESIS OF WORDS AND MUSIC IN
NOVELS BY M. KOTSYUBYNSKYI
(on the example of novels «Intermezzo», «On Wings of Song»)**

The article provides analysis of the specific of cooperation artistic word and music, influence of synthesis on structurally semantic level of the following novels by M. Kozubynskyi «Intermezzo», «On the Wings of Song». The usage of synthesis of arts and sound images as the main component of the rhythmic coinage has been studied.

Key words: synthesis of arts, the rhythm – melodic, the sound images, the component of the rhythmic.

A. Л. ЛИМАРЕНКО
г. Кировоград

**СИНТЕЗ СЛОВА И МУЗЫКИ В НОВЕЛЛАХ М. КОЦЮБИНСКОГО
(на примере новел «Intermezzo», «На крыльях песни»)**

В статье проанализирована специфика взаимосвязи литературного слова и музыки, влияние их синтеза на структурно-семантический уровень новелл М. Коцюбинского «Intermezzo», «На крыльях песни». Исследования закономерности синтеза и использования звуковых образов как главного компонента в создании ритма.

Ключевые слова: синтез искусств, ритмомелодика, звуковые образы, компоненты создания ритма.

Стаття надійшла до редколегії 14.08.2014 р.

УДК 81-115

О. А. ЛЯЩЕНКО

м. Київ

gloriasanctum2005@gmail.com

**ТИПОЛОГІЯ НАРАТИВНОГО ДИСКУРСУ
В ТЕОРЕТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ СТРУКТУРАЛІЗМУ**

У статті проаналізовано розвиток світової наукової думки в осмисленні феномену наративного дискурсу. Простежено особливості типів наративного дискурсу в працях таких визначних науковців, як Ц. Тодоров, Ж. Женетт, Л. Долежел та В. Шмід. Виявлено відмінні і спільні методологічні засади, на основі яких сформувалися основні теоретичні положення і терміни сучасної наратології.

Ключові слова: структуралізм, наративний дискурс, мовлення розповідача, мовлення персонажа.

Однією з центральних методологічних категорій сучасної наратології є наративний дискурс. Проблеми визначення сутності наративного дискурсу, його комунікативної природи й різновидів присвячені праці Л. Долежела («Про модерністичний стиль чеської літератури», 1958 р.), Ж. Женетта («Розповідний дискурс», 1872 р.), Ц. Тодорова («Поетика», 1973 р.), С. Четмена («Історія і дискурс», 1978 р.), В. Шміда («Наратологія», 2003 р.), В. Тюпи («Три стратегії наративного дискурсу», 1997 р.), М. Яна («Наратологія», 2003 р.) та ін. В українському літературознавстві осмислення наративного дискурсу на матеріалі вітчизняної прози знаходимо в монографії Л. Козакової («Наративний дискурс малої прози Олеса Гончара», 2003 р.), дисертаціях М. Руденко («Наративна структура художньої прози М. Хвильового», 2003 р.), В. Сірук («Наративні структури в українській новелістиці 80–90-х років ХХ ст (типологія та внутрішньо-текстові

моделі)», 2003 р.) та ін. Як правило, українські дослідники опираються на типологію наративних дискурсів Ж. Женетта, однак його теорія не єдина методологічна розробка різновидів дискурсивних практик, запропонована на основі структуралістської методології.

Метою статті, таким чином, є реконструкція парадигми теоретичного осмислення типів наративних модальностей у працях зарубіжних наратологів-структуралістів та з'ясування їхнього внеску в розробку даного поняття.

Починаючи з 1950-х рр., дискурс став об'єктом аналізу в низці гуманітарних наук: антропології, етнології, соціології, історії, філософії та літературознавстві. Вперше поняття дискурс було вжите у 1943 р. в праці «Мови та мовлення» бельгійського лінгвіста Е. Бюссанса. Аналізуючи сосюрівське протиставлення мова – мовлення, дослідник додав ще один член до цієї пари, створивши тріаду langue – discours – parole, де, на його думку, «langue –

це система, певна абстрактна конструкція; discours – комбінації, засобом реалізації яких мовленнєвий суб'єкт використовує код мови і parole – механізм, який дозволяє здійснювати ці комбінації. » [2, 453]. На переконання вченого, саме дискурс повинен стати об'єктом семіологічного дослідження мови.

Таке тлумачення поняття «дискурс» засвідчує зародження тенденцій, що пізніше проявилися в структуралістському аналізі його сутності, мається на увазі лінгвістичний підхід, що проник у літературознавство 1960–70-х рр. у зв'язку з розумінням мови як універсальної знакової системи. Зокрема подібні думки про необхідність створення нової поетики зустрічаємо в праці Ц. Тодорова «Поетика» (1973 р.).

У «Поетиці» Ц. Тодоров формулює основні засади нової структурної поетики як методу вивчення літературних творів, зокрема підкреслює її науковість на противагу іншому підходу в літературознавстві – інтерпретації. При цьому «об'єктом структурної поетики є не літературний твір сам по собі: її цікавлять властивості того особливого типу висловлювань, який являє собою літературний текст (*discours litteraire*)» [5, 41]. У вивченні природи цих висловлювань не останню роль відіграє лінгвістика, адже «література є в повному сенсі слова продуктом мови... ». У цій праці літературознавець виголошує ще одну важливу думку про зв'язок поетики з усіма науками про мову. Проте, з погляду Ц. Тодорова, найбільш близькими для поетики стають дисципліни, «що займаються вивченням типів тексту й утворюють в сукупності поле діяльності риторики, яку розуміють в широкому сенсі цього слова – як загальну науку про тексти». Як підсумовує автор, поетика тісно пов'язана із семіотикою, «яка об'єднує весь цикл досліджень, відправною точкою яких є поняття знаку» [5, 46].

Зазначені положення відбивають процес осмислення дискурсу в літературознавстві 1960–70-х рр. у кількох пунктах. По-перше, розуміння дискурсу як певного типу висловлювання. Так, наприклад, у праці П. Серіо «Аналіз дискурсу у французькій школі» подано 8 значень цього поняття, що найчастіше трактується під різними кутами зору саме як тип висловлювання [4, 549–563]. По-друге,

врахування лінгвістичного аспекту у вивченні дискурсу. Незважаючи на намагання потрактувати лінгвістику як один з багатьох можливих підходів до аналізу структури та механізму функціонування дискурсу, на практиці провідні літературознавці на зразок Ж. Женетта, Ц. Тодорова, Ф. Штанцеля та ін. звертаються до мовознавчих категорій при дослідженні літературного дискурсу. По-третє, осмислення знакової природи дискурсу, що може вивчатись низкою наук – етнологією, антропологією, психологією, соціологією, історією, філософією та іншими дисциплінами. У свою чергу літературознавство виробляє власне розуміння природи дискурсу в рамках неориторики, що можна назвати четвертим пунктом у становленні процесу вивчення дискурсу в структуралізмі.

Однією з найпомітніших спроб встановити типи дискурсів у літературі в руслі методології структуралізму в західноєвропейському літературознавстві стала монографія Ж. Женетта «Розповідний дискурс» (1972 р.), пізніше доповнена працею «Перегляд наративного дискурсу» (1978 р.). Сама назва праць вказує на дослідження головним чином наративної риторичної модальності як доміантної у розповідному творі. Методологічною базою аналізу стали, знову ж таки, певні лінгвістичні категорії, зокрема граматичні характеристики дієслова час і спосіб, що можна пояснити розумінням Ж. Женетта наративу як «лінгвістичного продукування, яке призначене для оповіді про одну або більше подій».

У «Наративному дискурсі» Ж. Женет переглядає дихотомії російських формалістів фавула-сюжет та історія-дискурс Е. Бенвеніста як, на його думку, недосконалі, оскільки в них не враховано третього складового компоненту наративу – самого акту нарації. Тому, аналізуючи наративну риторичну модальність у циклі романів М. Пруста «У пошуках втраченого часу», Ж. Женетт представляє власну тріаду, яка, на його думку, здатна охопити сутність наративу. Складовими цієї тріади є 1) розповідне висловлювання, усний чи письмовий дискурс, який передає певну подію чи низку подій; 2) послідовність подій, реальних чи вигаданих, які є об'єктом дискурсу та відношення між ними; 3) акт розповіді (на цьому особливо детально спиняється літературозна-

навець), який детермінує розповідний дискурс. Саме шляхом визначення співвідношень між історією, дискурсом та актом нарації, на думку Ж. Женетта, можливо проаналізувати оповідний текст.

Тріада наративних компонентів Ж. Женетта не залишилась поза увагою літературознавців, зазнавши критики й уточнень. Зокрема «Наратологія» В. Шміда є спробою синтетичного аналізу думок теоретиків оповіді з обґрунтуванням на їхній основі власної концепції. У цій праці В. Шмід ставить під сумнів точність запропонованої Ж. Женеттом моделі «наративний дискурс» – «історія» – «акт нарації» та пропонує свою, оперту на тріаду К. Штірле «події» – «історія» – «текст історії» [6, 151]. Він репрезентує чотирирівневу наративну модель із врахуванням значень термінів «фабула» і «сюжет», *histoire* і *discours*, тобто синтетичну структуру на основі теоретичних положень попередників і власного бачення сутності наративу. Ця модель включає в себе такі рівні: 1) події – «фікційний матеріал, що слугує для наративної обробки... естетично релевантний результат художнього вимислу»; 2) історія – «результат смислороджувального відбору ситуацій, персонажів, дій та їх властивостей із невичерпної множинності елементів і якостей подій»; 3) нарація, що «є результатом композиції, яка організує елементи подій у штучному порядку» за допомогою двох основних прийомів: лінеаризації подій історії, що відбуваються одночасно, та перестановки частин історії; 4) презентація нарації за допомогою мовних засобів [6, 158].

При цьому обидва дослідники залишають нез'ясованим питання, хто або що саме здійснює відбір подій, створює історію та актуалізує нарацію. Так, події, відібрані для творення фікціонального світу, історія, нарація і її презентація за В. Шмідом являють собою результат певного неназваного акту, при цьому немає вказівки на першопочтових до конструювання наративу. Вважаємо, що модель В. Шміда варто доповнити ще одним компонентом – інтенцією представника нарації, котрий є вираженням творчого (свідомого чи неусвідомленого) задуму автора. Повертаючись до «Розповідного дискурсу» Ж. Женетта, як однієї з найпомітніших наратологічних праць 80-х років минулого століття, звернемося до його тлумачення понять

mimesis та *diegesis*, що вперше були осмислені в працях Арістотеля і Платона.

Дослідник звернув увагу на розрізнення Платоном мімезису як наслідування, коли оповідач імітує (за Ж. Женеттом – копіює) голоси персонажів, передаючи їхні діалоги, репліки і т. д. та дієгезису як чистої оповіді, в якій оповідач не ховається за мовленням своїх персонажів, а передає їхні висловлювання як певні події. Дослідник вказав на змішану природу оповідного дискурсу, що включає в себе і дієгетичні, і міметичні структури та відповідно до природи наративної модальності вирізняє три способи передачі дискурсу персонажа.

Одним з видів дискурсу є наратизований, «тобто такий, в якому висловлювання і думки персонажів розглядаються як певна подія і передаються від особи самого наратора» [1, 70]. Певною модифікацією наратизованого дискурсу є транспонований, в якому оповідач використовує певні «зайві» деталі і використовує невластне пряму мову для передачі висловлювань і думок персонажів. Так, як і в наратизованому дискурсі, голос оповідача виступає на перший план, але наратор втрачає лаконічність у передачі дискурсу персонажів як подій дієгетичного гатунку. Третім типом є так званий цитований дискурс, який базується на міметичній забражальності й виникає, коли наратор копіює висловлювання і думки героїв. Прикметно, що ця класифікація була прийнята з певними уточненнями більшістю наратологів, що свідчить про становлення певної традиції у трактуванні типів наративного дискурсу

Зокрема зустрічаємо типологію наративних дискурсів за Ж. Женеттом і в «Поетиці» Ц. Тодорова, яка опирається на окремі положення російських формалістів, сосюрівської лінгвістики, аналізу казки В. Проппа, вчення про суб'єктивність / об'єктивність мовлення Е. Бенвеніста, «Розповідного дискурсу» Ж. Женетта і теорії діалогізму М. Бахтіна.

На думку дослідника, аналіз літературного тексту доцільно здійснювати в кількох аспектах: семантичному, синтаксичному та словесному за аналогією до практики російських формалістів, що розділяли сферу літературознавчих досліджень на тематику, композицію і стилістику. Словесний аспект тексту в «Поетиці» охоплює категорії, присутні в «Роз-

повідному дискурсі» Ж. Женетта, а саме: суб'єкт акту висловлювання, модальність, двобічний темпоральний перебіг нарації, точка зору, залоги, порядок, частотність, тривалість та ін. Услід за Женеттом, Ц. Тодоров говорить про «оповідання про події» (дієгезис) та «оповідання про слова» (мімезис) і, відповідно, розрізняє три стилі їхньої реалізації у тексті: прямий, непрямий та невласне прямий, – що відповідають наративованому, транспонованому і цитованому наративним дискурсам.

Наведена класифікація дискурсів Ц. Тодорова свідчить про вплив згадуваної праці Ж. Женетта, а також про намагання дослідника поєднати формалістичний і структуралістський підходи в осмисленні поняття «наративний дискурс».

Схожа ідея присутня і в праці С. Четмена «Історія і дискурс» (1978 р.) («*Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film*»), в якій він намагається відповісти на питання, «які компоненти є необхідними для наративу?». Аби дати відповідь, дослідник звертається до структуралістської теорії, відповідно до якої, на його думку, «кожна оповідь складається з двох частин: історії (*histoire*), сукупності подій та екзистентів (персонажів, часово-просторових деталей) і дискурсу (*discours*), що є засобом, за допомогою якого зміст історії здійснює комунікативну функцію. Просто кажучи, історія це *що* в наративі відображено, а дискурс – *як*» [7, 21].

Однак подібна схема засвідчує близькість поглядів С. Четмена радше з тлумаченням сюжету і фабули російськими формалістами, адже він не враховує акту нарації тобто подачі дискурсу в оповідному тексті.

Якщо вважати «Оповідний дискурс» Ж. Женетта своєрідним фундаментом, на основі якого вибудовуються традиції класичної наратології», то наступною ланкою в осмисленні цієї праці можна вважати першу в українському літературознавстві наратологічну студію, здійснену М. Ласло-Куцюк у «Засадах поетики» (1983 р.). У розділі «Грамматика розповіді», застосовуючи окремі положення методології Ж. Женетта, дослідниця намагається проаналізувати творчість румунських українськомовних новелістів. Критерієм розмежувань способів нарації стає для неї ступінь дистанційованості дискурсу автора від дискурсу пер-

сонажів. Прикметно, що вслід за французьким літературознавцем М. Ласло-Куцюк трактує міметичний спосіб моделювання наративної стратегії як традиційний, тоді як явище змішування різних модальностей вона називає стилем, що «характерний для шукань молоді прози» [3, 266], тобто відбиває тенденції прози ХХ ст. до «говоріння» на відміну від позитивістичної літератури ХІХ ст., що тяжіла до «показу». Таке розмежування виявляє ще один спосіб аналізу наративної модальності тексту, а саме: за співвідношенням дискурсу наратора і персонажу.

Чи не вперше такий підхід застосовано в працях чеського літературознавця Л. Долежелла («Про стиль модерної чеської прози», 1960 р. ; «Наративні модальності в чеській літературі», 1973 р. ; «Наративні способи в чеській літературі», 1993 р.). Пізніше окремі положення теорії наративу дослідника використали вже згадуваний В. Шмід [6] та М. Ян [9].

Теорія побудови тексту Л. Долежелла опирається на структуралістський аналіз типів висловлювань, які, «поєднуючись, утворюють вищу єдність – текст. Текст – це цілісний комплекс відносно самостійних висловлювань, пов'язаних взаємовідношеннями лінгвістичного характеру» [8, 185]. Центральними категоріями теорії побудови тексту дослідника є текст наратора (оповідача) й персонажа. Аналізуючи способи їхньої реалізації в епічному творі класичного й модерністичного типів, Л. Долежел орієнтується на створену ним класифікацію диференційних ознак, за допомогою яких можна визначити приналежність тексту оповідачеві чи нараторові. Такими ознаками є формальні, функціонально-ситуативні, семантичні, стильові та графічні маркери нарації оповідача або персонажа. Якщо в класичному епічному творі межі тексту наратора й персонажа можна визначити за приналежністю цих ознак оповідачеві або персонажу, то в модерністичному ознаки змішуються, внаслідок чого Л. Долежел розрізняє такі контекстуальні прийоми епічного наративу «нового типу»: пряма мова оповідача, невизначена пряма мова, невласне-пряма мова, змішана мова, мова оповідача [8, 188–189].

Можна сперечатися з автором про розмежування трьох останніх типів, адже невизначену пряму мову й змішану можна віднести

до підтипів невласне-прямої мови так як всі три типи базуються на однаковому принципі змішування ознак тексту оповідача й персонажа. Так, на думку автора, якщо «невласне-прямій мові ознаки плану персонажа сконцентровані в достатній мірі, завдяки чому чітко й однозначно оформлене висловлювання персонажа, то принцип змішаної мови полягає в тому, що ознаки плану оповідача тільки розсіпані в мовленні оповідача у вигляді більш-менш виразних сигналів; складається враження, ніби разом говорять оповідач і персонаж» [8, 189]. При аналізі конкретного тексту інколи важко визначити, чи «достатньою мірою» увиразнений текст персонажа, чи розсіпані в мовленні оповідача маркери голосу оповідача презентують єдине плетиво тексту персонажа, а не наратора, який часто ховається за голосом героїв твору. З іншого боку, дана класифікація відображає факт використання тих самих принципів, на основі яких В. Шмід, Ф. Штанзель формують власні теорії перебігу нарації в тексті.

Варто зазначити, що В. Шмід критично сприймає намагання чеського літературознавця протиставити дискурс наратора і персонажа і підкреслює, що «їх співвідношення слід визначати в кожному творі окремо» [6, 200]. Для з'ясування приналежності певного фрагмента тексту персонажеві чи наратору В. Шмід орієнтується на схему дистрибутивних ознак, запропоновану Л. Долежелем, і на її основі вибудовує власну систему ознак, серед яких виділяє тематичні, оціночні, граматичні ознаки особи, часу дієслова, ознаки дейктичних систем, мовної функції, лексичні й синтактичні ознаки тощо. Залежно від характеру співвідношення набору ознак із текстом наратора і персонажа дослідник розрізняє явище нейтралізації (якщо, наприклад, ТН і ТП співпадають за аналізованою ознакою) та інтерференції тексту наратора і тексту персонажа.

На думку В. Шміда, існують такі рівні текстової інтерференції: пряма мова, непряма мова й невласне-пряма мова [6, 200]. Дослідник розглядає різновиди невласне-прямої мови (основний тип, коли час невласне-прямої мови співпадає з часом, представленим у тексті персонажа; другий тип, коли використовується час тексту наратора; невласне-пряме сприйняття, коли наратор передає сприйнят-

тя персонажа без збереження форм висловлювання, притаманних персонажеві) і доводить, що невласне-пряма мова може реалізуватись як у недієгетичному, так і в дієгетичному творі.

Загальний же принцип класифікації В. Шміда ступенів інтерференції тексту персонажа і тексту наратора підтверджує нашу думку про існування єдиної спільної парадигми в осмисленні сутності нарративного дискурсу в оповідному творі. Ідеї Ж. Женетта, Ц. Тодорова, Л. Долежела, та В. Шміда про різновиди висловлювань, які презентують нарацію, базуються на аналізі співвідношення дискурсу наратора й персонажа в тексті. В. Шмід вносить свої доповнення до типології нарративних дискурсів за Ж. Женеттом, уточнюючи різновиди того чи іншого дискурсу. Загалом їхні твердження можна звести до такої схеми:

Ж. Женетт	Л. Долежел	Ц. Тодоров	В. Шмід
Наративізований дискурс	Невизначена пряма мова Невласне-пряма мова Змішана мова	Невласне-прямий стиль	Невласне-пряма мова
Транспонований дискурс	Непряма мова	Непрямий стиль	Непряма мова
Цитований дискурс	Пряма мова	Прямий стиль	Пряма мова

Схожість ідей наратологів 1970–80-х рр. засвідчує поступове вибудовування певної спільної парадигми в осмисленні феномену дискурсу в оповідних текстах, а саме: часткове використання лінгвістичного підходу в літературознавчому аналізі, розрізнення мімезису та дієгезису як основних нарративних модальностей оповідного тексту, акцент на інтерференції дискурсу персонажа і дискурсу наратора як складових нарративного дискурсу та усвідомлення комунікативної спрямованості останнього.

Можна підсумувати, що впродовж 1960–1980-х рр. – «класичного» періоду наратології – теорія оповіді розвивалася як вчення про особливості сюжетобудови творів та аналіз дискурсних формацій, закладених у різних типах висловлювань, що формують текст. Актуалізація аналізу дискурсивних практик, становлення певної традиції, відбитої у працях таких дослідників, як Ж. Женетт, Ц. Тодоров,

Л. Долежел, В. Шмід та ін., засвідчує перспективність такого підходу до вивчення оповідних стратегій тексту на основі вироблення спільної методологічної бази, яка ґрунтується на встановленні основних типів нарративних модальностей та їх трансформацій у тексті. У їхніх працях можна виокремити спільні погляди на сутність нарративного дискурсу: 1) розуміння дискурсу як певного типу висловлювання, що реалізується відповідно до набору правил і обмежень, характерних для того чи іншого типу; 2) усвідомлення комунікативної спрямованості нарративного дискурсу; 3) розрізнення дискурсу наратора і персонажа як складових оповідного дискурсу, що значною мірою базуються на поняттях «показу» і «говоріння» як основних нарративних модальностей; 4) побудова типології нарративних дискурсів залежно від позиювання ДН і ДП в тексті. Вітдак, Ж. Женетт розрізняє наративований, транспонований і цитований дискурс; Л. Долежел – пряму мову персонажа, мову оповідача, невизначено-пряму мову, невластиво-пряму мову та змішану мову; Ц. Тодоров і В. Шмід – прямий, непрямий та невластиво-прямий стилі.

Отже, теоретична розробка типології оповідного дискурсу має певні усталені традиції, початки яких сягають праць Платона й Арістотеля, сосюрівської лінгвістики й досягнень російської школи формалістів, вчення М. Бах-

тіна про мовленнєві жанри. Сучасна наратологія абсорбувала кращі досягнення теорії оповіді Л. Долежела, Ж. Женетта, Ц. Тодорова, В. Шміда й ін., які створили типологію нарративних дискурсів з урахуванням їхньої референтно-комунікативної спрямованості та особливостей інтерференції дискурсу наратора і персонажа.

Список використаних джерел

1. Женетт Ж. Повествовательный дискурс // Фигуры : в 2 т. / Ж. Женетт ; пер. с фр. Н. Перцовою. — М. : Издательство им. Сабашниковых, 1998. — Т. 2. — 1998. — 472 с.
2. Ильин И. Словарь терминов французского структурализма / И. Ильин // Структурализм: «за» и «против» : сб. ст. / под ред. Е. Я. Басина и М. Я. Полякова ; пер. с англ., фр., нем., чеш., польск. и болг. яз. — М. : Прогресс, 1975. — С. 450—461.
3. Ласло-Куцюк М. Засади поезики / М. Ласло-Куцюк. — Бухарест : Критеріон, 1983. — 395 с.
4. Серіо П. Анализ дискурса во французской школе / П. Серіо // Семиотика: Антология. — М. : Деловая книга, 2001. — С. 549—563.
5. Тодоров Ц. Поетика / Ц. Тодоров // Структурализм : «за» и «против»: сб. ст. / под ред. Е. Я. Басина и М. Я. Полякова ; пер. с англ., фр., нем., чеш., польск. и болг. яз. — М. : Прогресс, 1975. — С. 37—113.
6. Шмид В. Нарратология / В. Шмид. — М. : Языки славянской литературы, 2003. — 312 с.
7. Chatman S. Story and narrative // Literature in the modern world. Critical essays and documents. / Ed. by D. Walder / S. Chatman. — New York : Oxford university press. — 144 p.
8. Doležel L. O stuly moderní české prózy. Vystavba textu / L. Doležel. — Praha : Nakladatelství Československé Akademie věd, 1960. — 219 s.
9. Jahn M. Narratology: A Guide to the Theory of Narrative. Part III of Poems, Plays, and Prose: A Guide to the Theory of Literary Genres. English Department, University of Cologne. — 2003. — 264 p.

О. ЛЯЩЕНКО

Київ

TYPES OF NARRATIVE DISCOURSE IN A THEORETICAL PARADIGM OF STRUCTURALISM

The paper analyzes the global scientific thought in understanding the phenomenon of narrative discourse. The types of narrative discourse in the works of such prominent scholars as T. Todorov, G. Genettes, L. Doležel and V. Schmid are brought to light. The distinct and common methodological principles which formed the basic theoretical concepts and terms of contemporary narratology are revealed.

Key words: structuralism, narrative discourse, speech from a narrator, speech from a character

О. А. ЛЯЩЕНКО

г. Киев

ТИПЫ НАРРАТИВНОГО ДИСКУРСА В ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ ПАРАДИГМЕ СТРУКТУРАЛИЗМА

В статье проанализировано развитие мировой научной мысли в осмыслении феномена нарративного дискурса. Прослежены особенности типов нарративного дискурса в трудах таких выдающихся ученых, как Ц. Тодоров, Ж. Женетт, Л. Долежел и В. Шмид. Выявлены отличные и общие методологические принципы, на основе которых сформировались ключевые теоретические положения и термины современной нарратологии.

Ключевые слова: структурализм, нарративный дискурс, речь рассказчика, речь персонажа.

Стаття надійшла до редколегії 15.08.2014 р.